

Handläggare
Daniel Nilsson
Kansli- och utredningsavdelningen

Diarienummer
2015UTN/0507

Utbildningsnämnden

Svar på motion (S) om "alla elevers rätt att lyckas"

Förslag till beslut

Motionen avslås.

Beslutsnivå

Kommunfullmäktige

Sammanfattning

Karin Aaseby (S) har i en motion föreslagit att Värmdö kommun ska ta fram handlingsplan, gemensamma arbetsprocesser, dokumentation, uppföljning och kompetensutvecklingsinsatser för arbetet med extra anpassningar, särskilt stöd och tilläggsbelopp.

Elevers rätt till stöd i form av extra anpassningar, särskilt stöd och tilläggsbelopp samt arbetsprocessen med särskilt stöd är reglerat av skollagen och beskrivs av Skolverket genom stödmaterial och allmänna råd. Därtill har Värmdö kommun bl.a. utvecklat rutiner och informationsmaterial, tagit fram ansökningsblanketter samt mallar för pedagogisk kartläggning och åtgärdsprogram. Kompetensutveckling om arbetet med elevers rätt till stöd planeras genomföras under våren 2016.

Motionen föreslås avslås.

Bakgrund

Karin Aaseby (S) har i en motion inlämnad till kommunfullmäktige den 25 mars 2015 yrkat att:

1. ”Att ge förvaltningen i uppdrag att ta fram en handlingsplan och gemensam arbetsprocess, dokumentation och uppföljning för såväl stöd som särskilt stöd i Värmdö kommun som utgår från elevens behov.
2. Att förvaltningen ges uppdrag att ta fram en kompetensutvecklingsplan för personal i skolan gällande stöd utifrån de behov som finns på skolorna i kommunen samt får i uppdrag att säkerställa att denna kompetensutveckling genomförs.
3. Att samtliga resurspersoner och assistenter samt speciallärare garanteras en grundläggande utbildning i arbetet med stöd.

4. Ta fram en rättssäker och effektiv process som anpassas efter de ansökandes förutsättningar gällande tilläggsbeloppen till förskola, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola som sätter elevens behov och rättigheter i fokus.”

Ärendebeskrivning

Motionen om ”alla elevers rätt att lyckas” berör arbetsprocesser kring extra anpassningar, särskilt stöd och tilläggsbelopp. Elevers rätt till stöd regleras av skollagen (2010:800) och redovisas nedan.

Elevers rätt till stöd

Av 1 kap. 4 § skollagen (2010:800) framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Barn och elevers olika behov ska tas hänsyn till i utbildning och de ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. Utöver den ledning och stimulans som alla elever ska få kan en del elever behöva extra anpassning eller särskilt stöd för att nå målen för utbildningen.¹ Skollagen anger att om det kan befaras att en elev inte kommer nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Därtill får särskilt stöd ges i stället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Någon definition av vad extra anpassningar eller särskilt stöd är finns inte i skollagen. Det kan dock finnas många olika orsaker till att en elev är i behov av extra anpassningar och särskilt stöd. Elever kan stöta på svårigheter som kräver stödåtgärder under kortare tid och elever kan även behöva stödåtgärder under hela skoltiden på grund av sjukdom, sociala förhållanden, funktionsnedsättningar eller andra orsaker som innebär svårigheter att tillgodogöra sig utbildning.²

Extra anpassningar är en stödinsats av mindre ingripande karaktär som normalt är möjlig att genomföra för lärare och övrig skolpersonal inom ramen för den ordinarie undervisningen. Inget formellt beslut behövs för extra anpassningar. Exempel på extra anpassningar kan vara att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, ledning i att förstå texter, förklaringar av ett ämnesområde, enstaka specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda läromedel eller utrustning i form av exempelvis tidsstöd (hjälpmedel för att förstå och passa tider).³

Process för arbetet med särskilt stöd

Processen kring arbetet med särskilt stöd beskrivs i skollagen. Om en elev efter en tid med stödinsatsen extra anpassningar fortfarande inte utvecklas i riktning mot de kunskapskrav som minst ska uppnås ska de extra anpassningarna intensifieras och anpassas ytterligare utifrån elevens behov. Är stödinsatsen ändå inte tillräcklig ska lärare och övrig skolpersonal göra en anmälan om elevens eventuella behov av särskilt stöd till rektorn, som ansvarar för att behovet av särskilt stöd utreds skyndsamt. Utredningen ska vara skriftlig och syftar till att ge skolan ett tillräckligt underlag för att förstå varför eleven har svårigheter i skolsituationen och vilka stödinsatser som skolan behöver sätta

¹ Skolverket (2015): Elevers rätt till kunskap, extra anpassningar och särskilt stöd

² Skolverket (2015): Elevers rätt till kunskap, extra anpassningar och särskilt stöd

³ Skolverket (2015): Elevers rätt till kunskap, extra anpassningar och särskilt stöd

in. Utredningen ska ske i samråd med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd ska rektor besluta att skolan utarbetar ett åtgärdsprogram och att särskilt stöd ska sätta in. Visar utredningen att eleven inte behöver något särskilt stöd ska rektorn besluta om att skolan inte ska utarbeta ett åtgärdsprogram. Ett åtgärdsprogram är ett dokument för planering och utvärdering av elevens utbildning samt för uppföljning och utvärdering av stödåtgärderna. Programmet redovisar behov av särskilt stöd, hur de ska tillgodoses, när åtgärderna följs upp och utvärderas samt vem som är ansvarig för uppföljningen och utvärderingen.⁴

För att stödja lärare, övrig skolpersonal, rektorer samt huvudmän i arbetet med särskilt stöd och åtgärdsprogram har Skolverket tagit fram allmänna råd om Arbetet med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram (SKOLFS 2014:40). De allmänna råden beskriver hur lärare, övrig skolpersonal, rektorer och huvudmän bör arbeta med stödinsatser i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen och särskilt stöd samt med åtgärdsprogram för att leva upp till författningarnas krav. Råden innefattar beskrivningar av förutsättningar, hur behov av stödinsatser uppmärksammas, hur skolor bör arbeta med extra anpassningar, utreda behov av särskilt stöd samt utarbeta, genomföra, följa upp och utvärdera åtgärdsprogram.

Tilläggsbelopp

För en elev med omfattande behov av särskilt stöd kan skolan utöver programpeng/grundbelopp söka ett tilläggsbelopp som omfattar ersättning för tekniska hjälpmedel, anpassning av lokal, assistenthjälp eller andra extraordinära stödåtgärder som inte har anknytning till den vanliga undervisningen. Beslut om tilläggsbelopp fattas för varje enskild elev, vilket innebär att en kommun inte kan inkludera tilläggsbeloppet i grundbeloppet. För att kunna bedöma om en elev har omfattande behov av stöd som ger rätt till tilläggsbelopp krävs att elevens stödbehov kartläggs och bedöms.

Grundbeloppet, d.v.s skolpengen, avser ersättning för undervisning, läroverktyg, elevhälsa, måltider, administration och lokalkostnader. Detta innebär att de flesta elevers behov av särskilt stöd täcks genom grundbeloppet. Tilläggsbeloppet avser stödåtgärder som är extraordinära.

Rutiner och kompetensutvecklingsinsatser i Värmdö kommun

Under våren 2015 genomfördes en förstudie om kommunens hantering av tilläggsbelopp och kommungemensamma resursgrupper och syftade bl.a. till att identifiera möjligheter och att förbättra den övergripande hanteringen av tilläggsbelopp. Mot bakgrund av förstudien genomfördes utvecklingsarbete för ansöknings- och handlägningsförfarandet av tilläggsbelopp. Utvecklingsarbetet innebär bl.a. att:

- Bedömningskriterier för ansökningar för närvarande utarbetas.
- Dialog och kommunikation kring tilläggsbelopp förbättras genom bl.a. gemensamt möte med fristående och kommunala grundskolor med fokus på tilläggsbelopp.
- Standardiserade beslutsmotiveringar finns tillgängliga för beslut om

---

⁴ Skolverket (2015): Elevers rätt till kunskap, extra anpassningar och särskilt stöd

- tilläggsbelopp för förskola, grundskola och gymnasium.
- Kompetensutvecklingsåtgärder planeras.
  - Uppdatering av dokumenthanteringsplan pågår.
  - Beslut för läsåret 2015/2016 har dokumenterats och registrerats.

För att underlätta skolornas arbete med processen kring arbetet med särskilt stöd har Värmdö kommun även tagit fram rutiner och information i dialog med skolorna. Värmdö kommun har tagit fram informationsmaterial och ansökningsblanketter för extraordinära stödinsatser för grundskolan och gymnasiet. Informationsmaterialet beskriver förutsättningar för att ansöka om tilläggsbelopp, definitioner av behovsgrupper, resurstöd och specialpedagogiska insatser samt ansökningsförfarande.

Kompetensutveckling om processen kring särskilt stöd pågår i Värmdö kommun och under våren 2016 planeras skolor erbjudas fortbildning genom kurs framtagen tillsammans med Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Bedömning

Elevers rätt till stöd i form av extra anpassningar, särskilt stöd och tilläggsbelopp är reglerat av skollagen. Även arbetsprocessen med särskilt stöd är reglerat av skollagen och beskrivs av Skolverket genom stödmaterial och allmänna råd. Därtill har Värmdö kommun utvecklat rutiner och informationsmaterial samt tagit fram enhetliga ansökningsblanketter och mallar för pedagogisk kartläggning och åtgärdsprogram för skolor som arbetar med elever i behov av stöd. Kompetensutveckling om processen kring särskilt stöd pågår i Värmdö kommun och under våren 2016 planeras fortbildning erbjudas.

Mot bakgrund av detta föreslås motionen avslås.

Ekonomiska konsekvenser

Förslag till beslut har inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för miljön

Förslag till beslut har inga konsekvenser för miljön.

Konsekvenser för medborgarna

Förslag till beslut har inga konsekvenser för medborgarna.

Konsekvenser för barn

Förslag till beslut har inga konsekvenser för barn.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av kansli- och utredningsavdelningen i samråd med kultur- och utbildningssektorn.

Handlingar i ärendet

Nr	Handling	Bilaggs/Bilaggs ej
1	Motion (S) – Alla elevers rätt att lyckas i skolan	Bilaggs

Sändlista för beslutsexpediering

Kommunstyrelsen

Pia Andersen
Chef kultur- och utbildningssektorn